

Folytatódik a párbeszéd

A természetkímélő kaszálás gyakorlata II.

2007. júliusában immáron másodszer rendezett a Magyar Madártani Egyesület Természetvédelmi Tanácsadó Szolgálat (TTSz) az állattenyésztők és természetvédők közötti párbeszéd és együttműködés segítését célzó fórumot, ahol megvitatásra került a kaszálás különböző módszereinek alkalmazhatósága természetvédelmi és gazdaságossági szempontokból. Az EU LIFE-Nature alapja által támogatott összejövétel társszervezője és házigazdája a Pro Vértes Természetvédelmi Közalapítvány volt, akik Csákváron biztosították a helyszínt, ellátást, és a közeli réteken saját gépparkjukkal demonstrálták a természetkímélő kaszálás módszereit.

A fórum bevezető részét a MÁL előző számában ismertettük: az állattenyésztők és a természetvédők részéről egy-egy előadó ismertette szakmájának főbb szempontjait, céljait a kaszálás kapcsán.

Kímélő kaszálás

A felvezető előadások után a nagy számú résztvevő óriási érdeklődéssel követte nyomon a több mint két és fél órás, látványos terepi bemutatót. A vadriasztó láncsal felszerelt traktorok háromféle kaszátípussal, eltérő tarlómagassággal, madárbarát kiszorításos módszerrel, bűvósávok meghagyásával vágják a renket. Majd kétféle rendezelő, egy széna begyűjtő rendfelszedő gép, végül fóliatömlős silózó munkáját figyelhetjük meg. A házigazda Pro Vértes Természetvédelmi Közalapítvány részéről *Viszló Levente* bőséges információval látta el az egybegyűlteket. Részletesen elmagyarázta a különböző gépek és kaszálási módok előnyeit és hátrányait, hatásukat az élővilágra, és gazdálkodási-gazdaságossági szempontokról is szó esett.

Megtudhattuk például, hogy a június közepénél előbbi kaszálás rengeteg állatot sebesít meg, pusztít el, hiszen olyankor a gyepekben fészkelő madarak fiókái szinte biztosan áldozatul esnek a kasza pengéjének. Az állatvilágot akkor tudjuk leginkább megkímélni, ha a kaszálás későbbi időpontban, június végén – júliusban történik. Az ennél későbbi kaszálás viszont a széna beltartalmi értékének fokozottabb csökkenése és a sarjadási készség romlása, így a téli, kora tavaszi bűvöhely hiánya miatt általában kedvezőtlen. Ez alól kivételt képeznek a speciális igényű fajok (például

fürj, haris), melyek másodköltése augusztus végéig is elhúzódhat. Fontos még, hogy éjszaka ne dolgozzanak a munkagépek, mert ilyenkor az állatok passzívok, menekülési ösztönük erősen csökkent. Segíthetjük az állatok túlélését azzal is, ha aktívan készítjük őket menekülésre. Ehhez fel kell riasztani a fűben lapuló egyedeket. A riasztás legjobb módja a házilag olcsón és egyszerűen elkészíthető láncfüggönyös vadriasztó, amit a traktor elejére, a kasza elé kinyúlóan kell szerelni, és el kell érnie minimum a kasza szélességét. Az 5-7 cm-enként leelőző vasláncok zajkeltéssel és a növényzet mozgatásával készítik menekülésre az állatokat. Emellett feltétlenül biztosítani kell számukra menekülési időt és bűvöhelyet: A viszonylag lassan (maximum 5 km/h-s sebességgel) haladó traktorok – a megszokott gyakorlattól eltérően – tartsanak a terület vagy fogás közepétől spirálisan kifelé. Így az állatokat a tábla il-

letve fogás széle felé terelik, ahol a kaszátlanul meghagyott, legalább néhány méter széles bűvósávokban menekülhetnek. A kaszátlan részeket évente vagy kaszálásonként lehet változtatni. Aki a kaszálás során élővilágbarát módon akar eljárni, annak nem szabad a kaszán 'szársértő' adaptert használnia, és legfeljebb 3 méter széles kaszát alkalmazzon. Bár a korongos (tárcsás) vagy a duplaképes alternáló kasza sokkal kedvezőbb az élővilág szempontjából, megfelelő hozzáállással a sokkal elterjedtebb dobkasza negatív hatása is csökkenthető, amennyiben a felfüggesztés harmadik pontja segítségével hátrabillentjük, hogy ne a „tövére vágjon”. Így magasabb tarlót tudunk meghagyni.

Az állattenyésztők és természetvédők számára egyaránt tanulságos bemutató után egy vitafórum keretében tárgyalták meg a résztvevők a lehetséges teendőket, oszthatták meg egymással a tapasztalataikat, meglátásaikat. Felszólaltak többek között állattenyésztő szervezetek, az MVH és egyetemiek képviselői, magángazdálkodók. Felmerültek az agrár-környezetgazdálkodási és állattenyésztési támogatási rendszer finomításának lehetőségei, a természetkímélő gyephasznosítás gyakorlati megvalósításának szakmai kérdései és a gyeppaszálás ágazati szintű elismerésének fontossága.

A résztvevők visszajelzései alapján a tanácskozás régóta várt mérföldkő lehet az állattenyésztők, természetvédők és gazdálkodók kapcsolatában. Számos gyeppaszálás témakör felvetődött, amelyek folytatásul szolgálhatnak a megkezdődött szakmaközi párbeszédben. A folytatást 2008-ban, várhatóan a legeltetés és természetvédelmi gazdálkodás vonatkozásaival tervezzük.

Kapcsolódó kiadványok

A fórum alkalmából a Pro Vértes Természetvédelmi Közalapítvány a TTSz támogatói hozzájárulásával megjelentette a „A természetkímélő kaszálás gyakorlata” című kiadványát, mely részletesen ismerteti a különböző kaszálási technikák élővilágra gyakorolt hatásait. A kiadvány letölthető: www.grasshabit.hu, vagy korlátozott számban beszerezhető a Közalapítványnál és a TTSz irodában. A fórumról fotók és további információk: www.grasshabit.hu

Természetvédelmi Tanácsadó
Szolgálat

